

JAARVERSLAG 2021

Interlokale
Vereniging
Kenniscentrum
Vlaamse Steden

Scharnierjaar naar een nieuwe samenwerkingsovereenkomst 2022–2026

De derde termijn van vijf werkjaren liep eind 2021 ten einde. Bij het einde van elke termijn wordt een zelfevaluatie van de werking van de Interlokale Vereniging Kenniscentrum Vlaamse Steden gemaakt. Het geeft inzicht in de werking en evalueert ze. Het document bestaat uit twee delen. Het eerste deel maakt een evaluatie op grote lijnen, het tweede deel geeft een activiteitenoverzicht toegespitst op de belangrijkste werksporen uit de voorbije jaren. Begin 2022 start de vierde samenwerkingsovereenkomst.

**JE VINDT HIER
DE EVALUATIE 2017 – 2020**

**EN HIER EEN OVERZICHT
VAN DE THEMA'S 2022 – 2026**

Op zoek naar een nieuwe directeur voor het Kenniscentrum Vlaamse Steden

Na 14 jaar aan het roer komt op 1 oktober 2022 wegens pensioen een einde aan de loopbaan van Linda Boudry, de huidige directeur van het Kenniscentrum Vlaamse Steden. We gingen dus op zoek naar een opvolger zoals afgesproken tijdens het burgemeestersoverleg van het voorjaar 2021.

Een uitgebreide selectieprocedure werd op 5 mei 2021 door het dagelijks bestuur van het Kenniscentrum vastgelegd.

**DE BESCHRIJVING EN UITKOMST
VAN DIE PROCEDURE VIND JE HIER.**

Werkgroep O(mgeving) B(eleid)M(anagement) informatie

De werkgroep OBMi die in 2015 op initiatief van het secretarissenoverleg centrumsteden van start ging, vergaderde in 2021 zes keer, de verder uitbouw van de stad in cijfers websites met omgevingsdata liep daarbij als rode draad door de werkzaamheden.

Elke stad ontwikkelt een eigen databank maar het ontwikkelingstraject wordt gezamenlijk doorlopen, wat dit project voor de centrumsteden meteen ook tot een proces van capacity building maakt. Vele handen maken lichter werk is ook in dit project aan de orde. Zwaartepunt lag dit jaar bij het gezamenlijk verwerken en publiceren van survey- en registerdata uit de stadsmonitor en het bouwen van bijbehorende dynamische rapporten. Daarnaast werd ingezet op het gezamenlijk ontwerpen van dashboards, ontsluiten van nieuwe datasets en het bouwen van thematische rapporten. Het document in bijlage geeft een overzicht van de werkzaamheden van de werkgroep in 2021.

JE VINDT HET RAPPORT HIER

Project ORBA of Opvolging Realisatie BestuursAkkoord

ORBA staat voor Opvolging Realisatie BestuursAkkoord. Het is de tool waarmee de Stad Antwerpen, aan de hand van indicatoren, projecten en releases, de voortgang van verwezenlijkingen in het kader van het bestuursakkoord monitort. In het project ORBA onderzocht het Kenniscentrum de voorbije jaren samen met geïnteresseerde centrumsteden of en hoe deze tool in de steden zijn nut kan bewijzen. Intussen gingen 9 centrumsteden en 1 zorgbedrijf samen aan de slag met ORBA. Zij delen middelen, inzet en kennis, wat resulteerde in een reeks handleidingen, opleidingen en instructievideo's die gebruikt kunnen worden door alle participanten. Daarnaast werd in een aantal afzonderlijke kennissessies kennis gedeeld over het bouwen van rapporten in Power BI. ORBA wekte intussen ook de interesse van andere lokale besturen. Via het traject "ORBA voor lokale besturen" wordt ORBA nu ook voor deze besturen ter beschikking gesteld.

JE VINDT HIER MEER INFORMATIE

Verkennd traject datawarehouse

Het Kenniscentrum onderzocht eind 2021/ begin 2022 samen met de centrumsteden en de VGC de haalbaarheid van een gezamenlijk datawarehouse traject, afgestemd op ieders draagkracht. Dat verkennend parcours verliep in drie fases. Als eerste stap in de verkenning maakten we via een digitale interviewronde van 15 augustus tot 7 oktober een goede stand van zaken met betrekking tot datawarehouse in de Vlaamse centrumsteden en bij VGC. We brachten in kaart wat al gedaan wordt in de centrumsteden en welke de verdere plannen zijn m.b.t. datawarehousing. Deze input heeft geleid tot een eerste sneuvelnota met vaststellingen en discussiesporen die werden voorgelegd aan een Taskforce. Vertrekkend van de conclusies van de inventarisatie in de sneuvelnota, wilden we ons met de Taskforce buigen over de precieze inhoud van een eventueel datawarehouse-traject binnen het meerjarenplan 2022-2026 van het Kenniscentrum. Einddoel is, bij aanvang van het meerjarenprogramma 2022-2026 duidelijkheid te hebben over de haalbaarheid en de eventuele invulling van een spoor datawarehouse in dat programma. De Taskforce formuleert daartoe een duidelijk advies in het voorjaar van 2022.

**JE VINDT HIER MEER INFORMATIE OVER HET
VERKENNEND TRAJECT:**

Schillenboek of gemeentelijke processen gebouw gerelateerde informatie

In het Schillenboek worden gemeentelijke processen waarin informatie over gebouwen een (belangrijke) rol speelt geïnventariseerd en gedocumenteerd. Bedoeling is om per gemeentelijk proces een handzame fiche op te stellen waarin best practices worden beschreven, een ideaal gegevensmodel wordt gezocht en de interactie met een centraal Vlaams gebouwenregister wordt gedocumenteerd. In het najaar van 2020 werd in samenwerking met digitaal Vlaanderen een eerste aanzet gegeven voor nieuwe fiches zijnde leegstaande bedrijfsgebouwen en Ongeschikt- en onbewoonbaarverklaring. In 2021 werd in de werkgroep samengewerkt rond het opmaken van deze fiches en de bijhorende model-workflows. Daarnaast werd de fiche voor Omgevingsvergunning voor een stedenbouwkundige handeling ter validatie voorgelegd aan alle centrumsteden en definitief afgewerkt. Tegelijk werd aandacht besteed aan het kenbaar maken van de eerder opgemaakte fiches.

JE VINDT HIER EEN
OVERZICHT VAN DE WERKING.

Workshops GDPR – Meer dan een dataregister

Op 25 mei 2018 trad de General Data Protection Regulation (GDPR) in heel de Europese Unie in werking. Die datum ligt ondertussen al even achter ons, maar heel wat stedelijke IT-verantwoordelijken, belast met het implementeren van deze GDPR, worden ook na die datum geconfronteerd met vragen en onduidelijkheden. Daarom organiseerde het Kenniscentrum Vlaamse Steden in 2021 opnieuw zes workshops samen met de stedelijke GDPR-verantwoordelijken.

JE VINDT HIER MEER INFORMATIE.

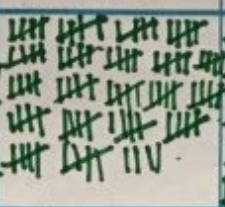
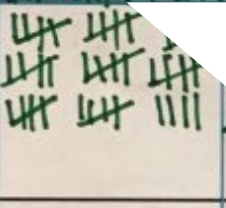
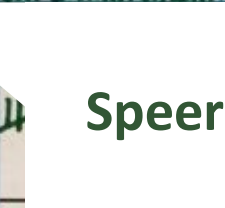
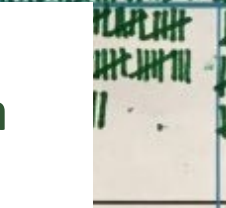
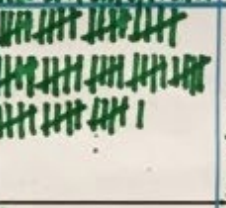
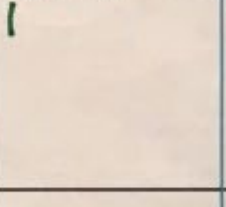
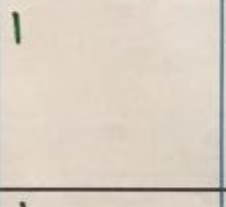
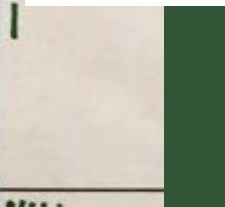
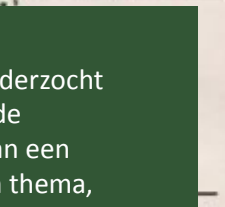
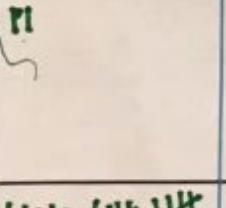
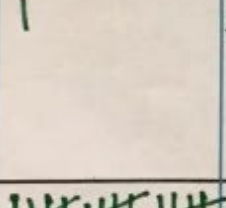
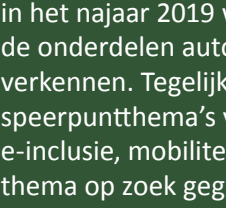
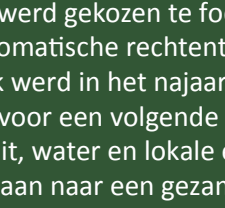
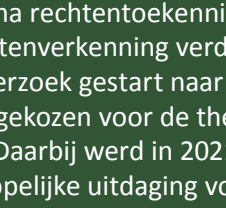
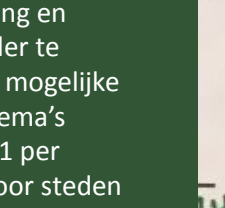
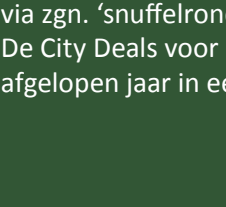
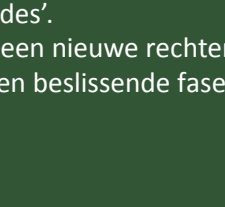
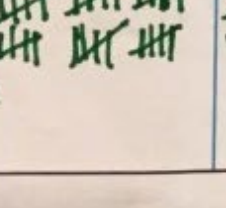
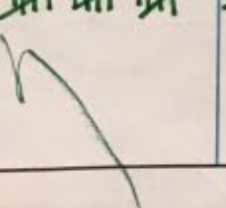
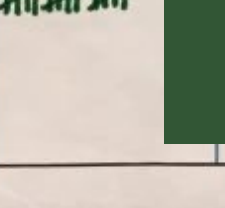
Parkeer- en toegangsrechtenregister

Op vraag van de voorzitter en na goedkeuring van het dagelijks bestuur op 7 juli onderzoekt het Kenniscentrum de mogelijkheid om, naar analogie met ORBA, het Antwerpse parkeer- en toegangsrechtenregister (APTR) in andere centrumstemeden uit te rollen. Na een eerste informatiesessie over het register op 14 oktober werd in het najaar bij geïnteresseerde steden gepeild naar de precieze verwachtingen van elke geïnteresseerde centrumstad bij een samenwerking rond het APTR en de interesse in de verschillende afzonderlijke bouwstenen uit het digitale platform.

**JE VINDT HIER DE PRESENTATIE BIJ DE AFTRAP
VAN HET VERKENNEND TRAJECT:**

mobiliteit

	10 ①	11 ①	12	13	14	15	16	17-18
 Voetganger								
 Stadsfiets								
 Bakfiets								
 Bromfiets								
 personenwagen								
 Bestelwagen								

Speerpuntenprogramma

Geïnspireerd op de Nederlandse Smart City Strategie en de Agenda Stad onderzocht het Kenniscentrum in de stuurgroep Smart Portraits samen met de steden de haalbaarheid van een speerpuntenprogramma Smart Cities. Aan de hand van een uitgebreide vragenlijst werd op zoek gegaan naar een gezamenlijk gedragen thema, in het najaar 2019 werd gekozen te focussen op het thema rechtentoekenning en de onderdelen automatische rechtentoekenning en rechtenverkenning verder te verkennen. Tegelijk werd in het najaar van 2020 het onderzoek gestart naar mogelijke speerpunthema's voor een volgende City Deal. Er werd gekozen voor de thema's e-inclusie, mobiliteit, water en lokale energieproductie. Daarbij werd in 2021 per thema op zoek gegaan naar een gezamenlijke maatschappelijke uitdaging voor steden via zgn. 'snuffelrondes'.

De City Deals voor een nieuwe rechtenverkenner en e-inclusie by design kwamen het afgelopen jaar in een beslissende fase.

JE VINDT HIER MEER INFORMATIE OVER
HET SPEERPUNTENPROGRAMMA

Studiereis Porto

Op 28 en 29 organiseerde het Kenniscentrum in het kader van het programma 'Smart Cities' samen met de stad Porto en Porto Digital een digitaal werkbezoek aan de stad. Op de eerste dag werd daarbij gefocust op de smart City Strategie en werking van stad Porto. Daarbij werden onder andere onderwerpen als Smart City infrastructuur, burgerbetrokkenheid en ondernemerschap belicht. Op de tweede dag werd gefocust op de Smart City praktijk in de stad, met een aantal inspirerende Smart City projecten, getrokken door het stadsbestuur of door andere spelers in het Porto-se Smart City ecosysteem.

BEKIJK HIER HET VOLLEDIGE PROGRAMMA.

An aerial photograph of a city street intersection. A large, out-of-focus hand is pointing towards the intersection from the top left. The street has several cars and a bus. A building with a grid of windows is visible on the right. A white callout box with a teal border is in the bottom left, containing the text 'Smart Flanders'.

Smart Flanders

Vlaams minister voor Binnenlands Bestuur Bart Somers besliste het Smart Flanders-programma te continueren. In het vervolgprogramma wordt vanaf 2021 ingezet op verschillende sporen. Deze drie sporen zijn het continueren van het netwerk en de dynamiek die is ontstaan binnen het oorspronkelijke Smart Flanders-programma, de ontwikkeling van een Vlaamse Open City Architectuur (VLOCA) en het verhogen van de maturiteit en de kennis van de steden en gemeenten om Europese Subsidieprogramma's binnen te halen. Er wordt daarbij gewerkt rond jaarthema's. In het voorjaar van 2021 werden in het kader van het jaarthema Citizen Science samengewerkt aan een Draaiboek Citizen Science voor lokale besturen en aan een beste koop-model voor het aankopen van sensoren i.k.v. Citizen Science. Tegelijk werd, naar aanleiding van de Coronacrisis, ook een traject gestart rond druktemeting en voorspelling. Voor het jaarthema '21-'22 werd besloten samen te werken rond de speerpuntprojecten Datapedie, Zon-zoneringskaart en Zonedelen in appartementsgebouwen.

JE VINDT HIER MEER INFORMATIE OVER
SMART FLANDERS

JE VINDT HIER MEER
INFORMATIE OVER VLOCA

Lokale begeleidingstrajecten haalbaarheidsonderzoeken herbestemming parochiekerken

Het vinden van zinvolle en betaalbare bestemmingen voor kerken ligt niet voor de hand. Bovendien is het belangrijk dat transformaties van kerken niet alleen doordacht maar ook op een gevoelige en kwalitatieve manier gebeuren. Vaak rijzen twijfels over de realiteitszin, haalbaarheid en duurzaamheid van ideeën. De werking van het Projectbureau 'Herbestemming Kerken' loopt eind 2021 ten einde. Ook in 2021 werd aan de hand van ontwerpen en financiële simulaties voor een reeks parochiekerken onderzocht of herbestemming op een kwalitatieve en verantwoorde manier te realiseren valt, zodat gemeentebesturen en kerkbesturen op basis daarvan gefundeerde beslissingen kunnen nemen. De website werd voor de laatste keer aangevuld met 25 cases.

JE VINDT HIER EEN OVERZICHT
VAN IN 2021 BEGELEIDE DOSSIERS

EN HIER DE WEBSITE
HERBESTEMDE KERKEN

Project 'Van leegstaande naar verweven werklocaties' – Verweving I

Een gezonde mix van wonen, handel, recreatie, gemeenschapsvoorzieningen, maakbedrijven, horeca,... verhoogt de leefbaarheid, veerkracht en identiteit van kernen en biedt kansen voor innovatieve productieactiviteiten en circulaire economie. Het behoud en de transformatie van leegstaande, vrijkomende en/of verwaarloosde sites als werklocatie blijkt echter niet zo eenvoudig. Het Kenniscentrum Vlaamse Steden, het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten hebben in 2019 voor 5 centrumsteden het traject 'Verweving I' opgezet. Doelstelling was de betrokken stadsdiensten klaar te stomen om met eigenaars of vastgoedinvesteerders in dialoog te gaan zodat ze ruimte voor economie en maakactiviteiten behouden. Inzichten uit ontwerpend onderzoek, kennis van de marktvraag, financiële aspecten van vastgoed, participatie van omwonenden en potentiële gebruikers van de site, mobiliteit en verkeersleefbaarheid etc. zijn enkele van de tools in het besluitvormingsproces. Eind 2021 werd het traject afgerond. Op 27 januari 2022 werden de resultaten voorgesteld op een druk bijgewoonde (digitale) studiedag 'Van leegstaande naar verweven werklocaties'.

**JE VINDT HIER DE PRESENTATIES VAN DE STUDIEDAG
EN DE EINDRAPPORTAGE**

Stadsgenoten De extra mijl - Over diversiteit in de personeelssamenstelling

Heel wat steden hebben reeds vele jaren de wens om tot een meer divers personeelsbestand te komen en een afspiegeling van de bevolking te zijn. Dit blijkt een harde noot om te kraken. Verschillende onderzoeken tonen een onevenredige arbeidsdeelname van mensen van buitenlandse herkomst aan. In de stadsorganisaties is dat niet anders. Het Kenniscentrum Vlaamse Steden zette in 2021 haar lens scherp op dit gegeven. Gedurende vier maanden ging het Kenniscentrum in dialoog met verschillende centrumsteden en werd er samen met hen onderzocht waarom, ondanks intenties en projecten, het zo moeilijk is om tot een meer evenwichtige personeelssamenstelling te komen en dit vooral in het hoger kader. Op 21 mei 2021 presenteerde het Kenniscentrum Vlaamse Steden haar rapport 'De extra mijl'.

**JE VINDT HIER HET
EINDRAPPORT**

**EN HIER MEER INFORMATIE
OVER 'STADSGENOTEN'**

A person in a white t-shirt and green shorts stands on a roof covered with solar panels. The panels have the text 'We are climate' printed on them. The background is a clear blue sky.

Life+ Integrated Projects Climate Action: project BE-REEL!

De energieprestaties van gebouwen in België zijn ondermaats in vergelijking met het Europese gemiddelde. De renovatie strategieën 2050 van Vlaanderen en Wallonië streven nochtans ambitieuze klimaatdoelstellingen na voor residentiële gebouwen. Willen we die klimaatdoelstellingen halen, is een doorgedreven verbetering dus noodzakelijk. Daartoe werd het project BE REEL! - een LIFE geïntegreerd project – opgestart. Het Kenniscentrum Vlaamse Steden staat binnen het project in voor de organisatie van een groot disseminatie programma naar de lokale besturen in België. In 2021 werd een begeleidingstraject opgezet voor het ontwikkelen van een renovatiestrategie voor private woningen ontwikkeld en de Meet-up 3 georganiseerd waar de resultaten gepresenteerd werden aan een breed publiek van geïnteresseerden. In diezelfde Meet-up hebben we aansluitend bevraagd wat lokale besturen nog meer nodig hebben voor de opmaak van een lokale langetermijn strategie. Dat leverde nog een aantal lacunes op die verder ontwikkeld worden in bijkomende workshops die zullen plaatsvinden in 2022

JE VINDT HIER MEER INFORMATIE

The background image shows three children playing on a wooden play structure in a garden. A girl is on the left, a boy in a red shirt is in the middle, and a boy in a blue plaid shirt is on the right. They are surrounded by green foliage and a brick wall in the background.

De derde tweedaagse met als thema 'It takes a community to raise a child'. werd omwille van corona een paar keer uitgesteld en uiteindelijk opgedeeld in twee afzonderlijke studiedagen. Deze keer namen de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en de stad Antwerpen de organisatie en invulling voor hun rekening. Op 8 oktober werden we in Brussel (VGC) ontvangen en op 22 oktober in Antwerpen

JE VINDT HIER HET
VERSLAG VAN DE
STUDIEDAG IN BRUSSEL

EN HIER HET VERSLAG
VAN DE STUDIEDAG IN
ANTWERPEN

**Tweedaagse opleiding
gebiedsgericht werken
'It takes a community
to raise a child'**

Het Kenniscentrum werkte ook in 2021 op diverse wijzen samen met de Vlaamse overheid. Met minister Somers, bevoegd voor stedenbeleid, en zijn administratie is er sprake van een bevoorrechte relatie wat resulteerde in de uitbouw van een structureel overleg. Daarnaast werd het Kenniscentrum uitgenodigd om deel te nemen aan een aantal initiatieven van de Vlaamse overheid. In de mate dat die verband hielden met de programma's uit het meerjarenprogramma 2017-2021 ging het Kenniscentrum op die uitnodigingen in. Meer algemeen volgde het Kenniscentrum de ministeriële initiatieven op het niveau van de Vlaamse Regering die raakpunten vertoonden met programmasporen uit dit meerjarenplan.

JE VINDT HIER EEN OVERZICHT

**Het Kenniscentrum als
gesprekspartner voor de Vlaamse
Regering en de minister bevoegd voor
stedenbeleid en zijn administratie**

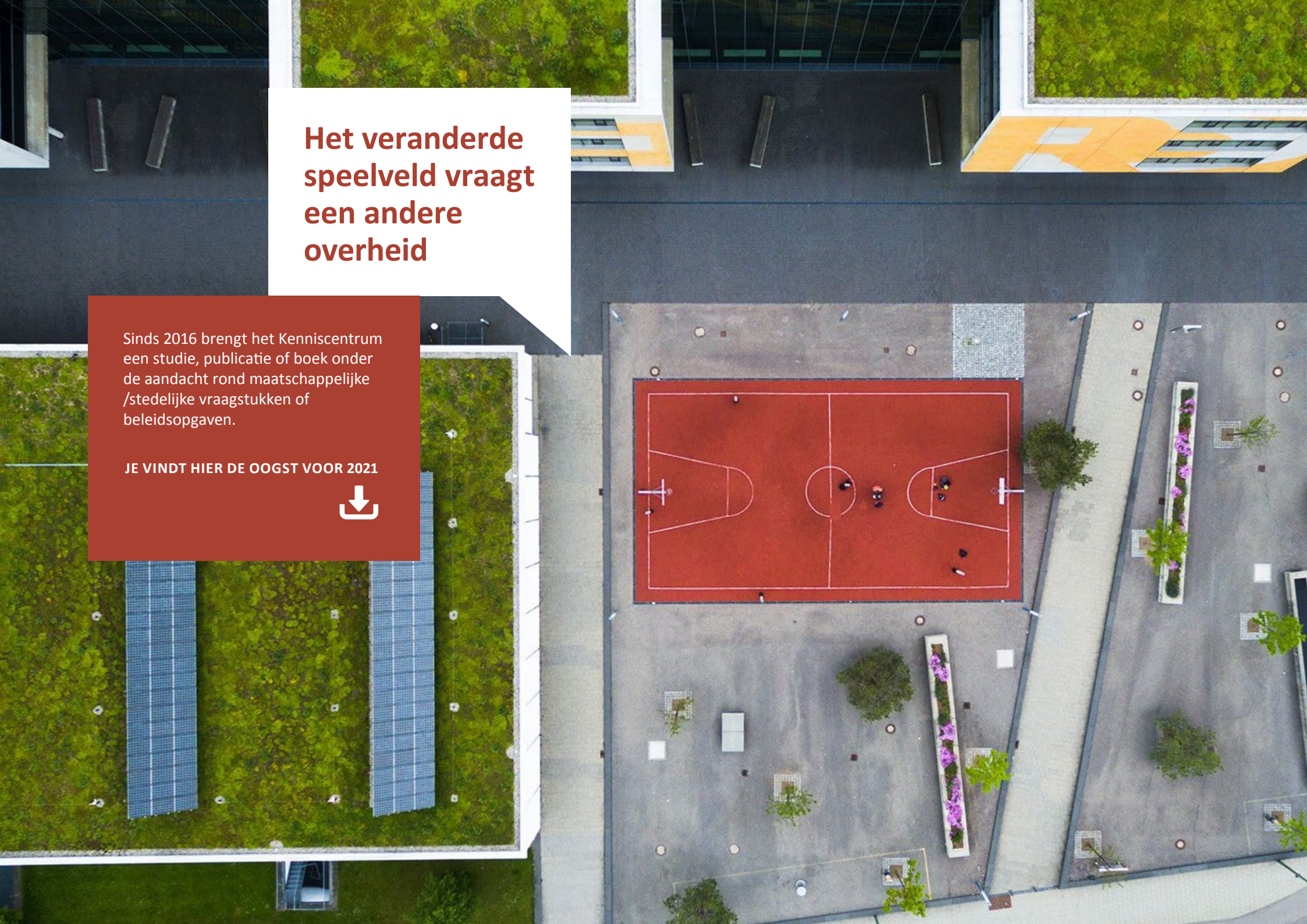

Communicatie

Door de veelheid aan partners en thema's in het stedelijk veld is het voor de Vlaamse steden niet altijd eenvoudig om in de enorme stroom informatie hoofd- en bijzaak van elkaar te onderscheiden. Het Kenniscentrum wil hen daarom ondersteunen bij het filteren en structureren van deze toevloed aan informatie. Via uiteenlopende digitale instrumenten wil het Kenniscentrum daarnaast ook zelf actief communiceren met haar verschillende partners en stakeholders.

**JE VINDT HIER EEN OVERZICHT VAN ALLE
INITIATIEVEN.**

An aerial photograph of a modern building with a green roof. The building has several rectangular sections with blue solar panels. In the foreground, there is a red basketball court with white lines and a few people playing. The court is surrounded by a paved area with some small trees and planters. The overall scene is a mix of urban architecture and greenery.

Het veranderde speelveld vraagt een andere overheid

Sinds 2016 brengt het Kenniscentrum een studie, publicatie of boek onder de aandacht rond maatschappelijke /stedelijke vraagstukken of beleidsopgaven.

JE VINDT HIER DE OOGST VOOR 2021

The background of the entire page is a dense, overlapping field of 3D-rendered numbers in various colors including pink, blue, green, yellow, and grey. The numbers are of different sizes and are scattered across the frame, creating a vibrant and abstract pattern.

Afrekening 2021

Het Kenniscentrum heeft in 2021 haar werking gefinancierd met een budget van 397.178,17 euro.

JE VINDT HIER DE AFREKENING

Colofon

redactie Kenniscentrum Vlaamse Steden

Vormgeving Zeppo

foto's

Coverbeeld: © davisuko

Pagina 2: © Nick Fewings

Pagina 3: © -

Pagina 4: © Dreamstime

Pagina 5: © Wallpapersafari.com

Pagina 6: © Andrew Huff

Pagina 7: © Getty Images

Pagina 8: © -

Pagina 9: © Ivana Cajina - APTR

Pagina 10: © -

Pagina 11: © Felipe Avila da Costa

Pagina 12: © Muneeb Syed - Smart Flanders

Pagina 13: © Manchester Climbing Centre

Pagina 14: © bluneo

Pagina 15: © Skypixel

Pagina 16: © Nederlandse Bouwdocumentatie

Pagina 17: © ITaCRaC

Pagina 18: © Shutterstock

Pagina 19: © Poster Foundry

Pagina 20: © Julian Wildner

Pagina 21: © Willifried Wende

Er is geen moeite gespaard om de auteursrechten van het fotomateriaal te traceren, wanneer u echter denkt rechthebbende te zijn gelieve dan de uitgever te contacteren.

v.u. Linda Boudry, Kenniscentrum Vlaamse Steden
Bischoffsheimlaan 1-8 – 1000 Brussel